

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Super Epistolam I. B. Pauli Apostoli Ad Timothevm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75090)

potestatem suam appetit: quoniam ei, qui sibi prae-
positus est ordinatione superna, subesse fastidit. Sicut
namque praeterea plurima, quae quosdam in ipsa
pace Ecclesiae constitutos infideles esse renunciant.
Video namque nonnullos ita personam potentis ac-
cipere, ut videlicet ab eo requisiti, pro favore ejus
non dubitent vitam proximi veritatem negare. Et
quis est Veritas, nisi ille, qui dixit: Ego sum via,
veritas, & vita? Neque enim Joannes Baptista de
confessione Christi, sed de justitiae veritate requisi-
tus occubuit: sed quia Christus est veritas, ad mor-
tem usque idcirco pro Christo, quia pro veritate vi-
delicet pervenit. Ponamus ante oculos quod ali-
quis percunctatus personam potentis accepit, & ne
verbi saltem injuriam pateretur, veritatem nega-
vit. Quid ergo iste faceret in dolore poenarum, qui
Christum erubuit inter flagella verborum? Ecce &
post haec ante oculos hominum adhuc Christianus
est, & tamen si Dominus eum districte disposuit
judicare, jam non est. Video autem & alios, qui-
bus per locum magisterij, exhortandi sunt officia,
arguendique commissa: quia vident aliquid illicitum
admitti, & tamen dum quorundam potentum
offendere gratiam metuunt, arguere non praesumunt.
Quisquis iste est, quid aliud facit, nisi videt
lupum venientem, & dimittit oves, & fugit? Fu-
git, quia tacuit quoniam despecta aeterna gratia,
temporalem gloriam plus amavit. Ecce ante poten-
tis faciem intra sui se latebras silentij abscondit, &
sicut publicae persecutioni, sic occultae locum dedit
timori. Qui igitur talis est, si haec districte judican-
tur, & si persecutio publica defuit, & tamen tacen-
do Christum negavit. Non ergo defuit vel in pace
Ecclesiae Antichristi tentamenta. Nemo itaque illa
persecutionis extrema tempora, quasi sola perhor-
rescat. Apud iniquos namque quotidie res Antichristi
agitur: quoniam in eorum cordibus mysterium
suum jam nunc occultus operatur. Et si nunc
multi specietenus intra Ecclesiam constituti simulant
se esse quod non sunt, in adventu tamen judicis
prodentur quod sunt. De quibus bene Salomon
ait: *Vidi impios sepultos, etiam cum adhuc vive-
rent; in loco sancto erant, & laudantur in civitate
quasi justorum operum.*

CAPUT V.

Nolite ut inimicum illum existimare.

De habenda pace cum peccatoribus
Cura post par. 3. c. 23. civ. sup.
CUM temporalis pax in pravorum cordibus ex
inceptione nostra confunditur, inviolata necesse
est, ut in nostro corde servetur. Unde discipulos
admonet, dicens: *Si quis non obedit verbo nostro,
per Epistolam hunc notate: & non commisceamini
cum illo, ut confundatur.* Atque illico adjunxit:
*Et nolite ut inimicum existimare illum, sed corripite
ut fratrem.* Ac si diceret: Pacem cum eo exteriorem
solvite, sed interiori circa illum medullitus
custodite: ut peccantis mentem sic vestra discordia
feriat, quatenus pax a vestris cordibus nec abne-
gata discedat.

*Finis expositionis in Epistolam secundam
B. Pauli Apostoli ad Thessalonicenses.*

INCIPIVNT CAPITVLA
DE EPISTOLA I. BEATI PAULI
APOSTOLI AD TIMOTHEVM.

- 1 *Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci.*
- 2 *Non in veste pretiosa.*
S. Greg. Tom. III.

- A 3 *Salvabitur mulier per filiorum generationem.*
- 4 *Oportet Episcopum irreprehensibilem esse.*
- 5 *Magnum est pietatis sacramentum.*
- 6 *Nemo adolescentiam tuam contemnat.*
- 7 *Manus cito nemini imposueris.*
- 8 *O Timothee, depositum custodi, devitans prophanas vocum novitates.*
- 9 *Radix omnium malorum cupiditas.*
- 10 *Qui solus habet immortalitatem.*
- 11 *Et lucem habitat inaccessibilem.*
- 12 *Divitibus praecepe non superbe sapere.*
- 13 *Dum venio, attende lectioni.*

INCIPIT EXPOSITIO
SUPER EPISTOLAM I. B. PAULI
APOSTOLI AD TIMOTHEVM.

CAPUT I.

Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci.

NULLUS potest dicere ad cognoscendum Deum actionis suae se mercede praevenisse, vel aliquid digni operis meritum, quo Christum Dei virtutem & Dei sapientiam perciperet, quasi pretium dedisse. Ad hoc namque pretium damus, ut ejus vice rem, quam appetimus, possidere debeamus. Quid autem nos dedimus, ut sapientiam, quae Christus est, percipere mereremur? Gratia quippe redempti sumus. Illa namque sola opera male vivendo dedimus, quibus si justa retributio servaretur, non Christus, sed supplicia redderentur. Sed aliud homo per justitiam meruit, aliud per gratiam accepit. Testatur Paulus priusquam mens illius semen gratuita veritatis acciperet, quibus sentibus premebatur erroris: *Qui prius, inquit, fui blasphemus, & persecutor, & contumeliosus: sed misericordiam consecutus sum: quia ignorans feci in incredulitate.* Testatur etiam pro qualibus Christus mori dignatus est: *Cum adhuc, inquit, peccatores essemus, secundum tempus Christus pro impiis mortuus est.* Qui ergo veniente Christo de virtute & Dei sapientia impij inventi sumus, quid boni operis dedimus, quo eum accipere mereremur? Nul- lum suis meritis esse salvatum Paulus intellexerat, neminem dedisse aliquid boni operis, ut ad fidem veniret, cognoverat, qui dicebat: *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* Hinc iterum scriptum est: *Gratia salvi facti estis per fidem: & non ex vobis, sed Dei donum est, non ex operibus, ut ne quis gloriatur.* Hinc de semetipso loquitur iterum, dicens: *Gratia Dei sum id, quod sum.* Ex cujus mirum aspiratione gratiae, quia virtutum opera protinus in corde generantur, ut ex libero quoque arbitrio subsequatur actio, cui post hanc vitam aeterna respondeat retributio, illico adjecit: *Et gratia ejus in me vacua non fuit.*

CAPUT II.

2. Tim. 2. e *Mulieres in habitu ornato, cum verecundia, & sobrietate ornent se, non intortis crinibus, aut auro aut margaritis, vel veste pretiosa.*

Quod culpa sit pretiosis vestibus indui. Hom. 6. in Evang. circa med.

1. Pet. 3.

Nemo existimet in luxu, atque studio pretiosarum vestium peccatum deesse: quia si hæc culpa non esset, nullo modo Joannem Baptistam Dominus de vestimenti sui asperitate laudasset. Si hoc culpa non esset, nequaquam Paulus per Epistolam fœminas à pretiosarum vestium appetitu compesceret: dicens: *Non in veste pretiosa.* Beatus quoque Petrus Apostolus dicit: *Mulieres subdita sint viris suis: quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus.* Pensate ergo quæ culpa sit hoc viros appetere, à quo curavit Ecclesiæ Pastor, & egregius Doctor etiam fœminas prohibere.

CAPUT III.

1. Tim. 2. d *Salvabitur autem mulier per filiorum generationem.*

Quod filiorum nomine opere ra designantur. In exp. B. Job. 1. 12. c. 14. cir. med.

Nomine filiorum in Scriptura sacra aliquando opera designantur, sicut de muliere Paulus dicit: *Quia salva erit per filiorum generationem.* Neque enim mulier, quæ continentiam studens, nequaquam filios generat, salva non erit; sed per generationem filiorum salvari dicitur: quia per effectum bonorum operum perpetuæ salutis sociatur.

CAPUT IV.

1. Tim. 3. a *Oportet Episcopum esse irreprehensibilem, &c.*

De honore Episcopatus. Cure past. par. 1. c. 8. sub init.

In exp. B. Job. 1. 21. c. 9. cir. med.

1. Joann. 1.

Timotheo instruens Paulus de officio Episcopatus, ait: *Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.* Qui tamen laudans desiderium, in pavorem vertit protinus quod laudavit, cum repente subjungit: *Oportet autem Episcopum irreprehensibilem esse.* Cùmque virtutum necessaria subsequenter enumerat, quæ sit irreprehensibilitas ipsa manifestat: & favet ergo ex desiderio, & terret ex præcepto. Ac si aperte dicat: Laudo quod queritis, sed prius discite, quid queratis: ne dum vosmetipsos metiri negligitis, tantò scelerior vestra reprehensibilitas pateat, quantò & à cunctis conspici in honoris arce festinatis. Magnus enim regendi artifex favoribus impellit, terroribus retrahit, ut auditores suos & descripto irreprehensibilitatis culmine, restringat à superbia, & officium laudando quod queritur, componat ad vitam. Ipsum quoque Episcopatus officium boni operis expressione definitur, cum dicitur: *Si quis Episcopatum desiderat.* Ipse ergo sibi testis est, qui Episcopatum non appetit, quia non per hunc boni operis ministerium, sed honoris gloriam querit. De hoc eodem Episcopatus officio edocet: *Oportet Episcopum esse sine crimine.* Hoc autem inter peccatum distat & crimen, quòd omne crimen peccatum est, non tamen omne peccatum crimen. Et in hac vita multi sine crimine, nullus verò sine peccatis valet esse. Prædicator itaque sanctus cum virum dignum gratia sacerdotali describeret, nequaquam dixit, sine peccato: sed *si quis sine crimine est.* Sine peccato enim nemo valet esse, cum Joannes dicat: *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est.*

CAPUT V.

Magnum est pietatis sacramentum.

1. Tim. 3. d

Scriptura sacra predicatores Ecclesiæ, pro eo quòd gloriam patriæ cælestis annunciant, Angelorum nomine solet designare. Hinc Malachias Propheta loquitur, dicens: *Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore ejus:* quia *Angelus Domini exercituum est.* Hinc Paulus ait: *Magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est Gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.* Qui igitur dispensationis mysterium, post quam apparuisse Angelis dixit, prædicatum esse Gentibus subdidit: Angelorum profectò nomine predicatores sanctos, id est veritatis nuncios designavit.

CAPUT VI.

Nemo adolescentiam tuam contemnat.

1. Tim. 4. e

Cum prima sunt adolescentiæ vel juventutis nota, ultra tempora, nobis adhuc cessandum est à prædicatione, nec debemus in infirma ætate prædicare: quia sermo doctrinæ non suppetit, nisi in perfecta ætate. Quousque enim infirmi sumus, continere nos intra nosmetipsos debemus, ne dum tenera bona citius ostendimus, amittamus: ad templum ergo non sunt ostendenda, nisi quæ sunt firma. Hinc etiam per quemdam Sapientem dicitur: *Adolescens loquere in tua causa vix: & si bis interrogatus fueris, habeat initium responsio tua.* Cùm verò per Paulum Timotheo discipulo dicitur: *Præcipe & doce, nemo adolescentiam tuam contemnat:* sciendum nobis est, quoniam in sacro eloquio aliquando adolescentia, juvenus vocatur. Quod citius ostenditur si Salomonis ad medium verba proferantur, qui ait: *Lætare juvenis in adolescentia tua.* Si enim unum utraque esse non discerneret, quem monebat in adolescentia, juvenem non vocaret. Quos igitur à prædicationis officio: vel imperfectio, vel ætas prohibet: & tamen impellit præcipitatio, cum arripunt intemptivè quod non valent, perdunt etiam quod implere quandoque tempestivè potuissent: ante perfectionem alarum, unde ire capiunt in alta, inde merguntur in ima.

CAPUT VII.

Manus citò nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis.

1. Tim. 4. d

Sacra Scripturæ consuetudo est, ut cum aliquid de quòd narrat, interposita alterius causæ sententiâ, ad superiora protinus redeat. Sed hunc esse nonnumquam morem sacri eloquij meliùs ostendimus, si ex eo aliquam hujus rei similitudinem proferamus. Paulus namque Apostolus cum dilectum discipulum de instituendis Ecclesiæ officiis admoneret, ne quos fortè ad sacros ordines inordinatè proveheret, dixit: *Manus citò nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis: te ipsum castum custodi.* Qui ad infirmitatem ejus corporis protinus verba convertens, ait: *Noli adhuc aquam bibere, sed modo dico vino utere propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates: statimque subjungit, dicens: Quorundam hominum peccata manifesta sunt præcedentia ad iudicium, quorundam autem & subsequuntur.* Quid ergo ad illud pertinet, quod ab infirmo bibi aquam prohibuit, hoc quod de peccatis absconditis quorundam

1. Tim. 4.

hominum, manifestisq; subjunxit? Nisi quòd interposita de ejus infirmitate sententia ad hoc in extremo rediit, quod superius dixit: *Nemini cito manus impositueris, neque communicaveris peccatis alienis.* Ut enim hæc eadem peccata, quanta sollicitudine perquirenda essent, ostenderet, interposita contra infirmitatis molestiam discretionis admonitione protinus intulit, quod in aliis patefcerent, in aliis late- rent, dicens: *Quorundam hominum peccata manifesta sunt precedentia ad iudicium, quorundam autem & subsequuntur.* In hac ergo sententia Paulus non eisdem verbis congruit, quibus eam, loquens de Timothei infirmitate, subjunxit; sed ad illud rediit, quod superius intermittendo narravit.

CAPUT VIII.

Dum venio, attende lectioni.

1. Tim. 4. 11

De studio legendi. Cura Pass. par. 2. c. 11. in princ.

OMnis prælatus & rector quotidie sacri eloquii studiosè debet præcepta meditari, ut in eo vim sollicitudinis, & erga cælestem vitam providæ circumspeditionis, quam humanæ conversationis usus indefinenter destruit, divinæ admonitionis verba restaurent: & qui ad vetustatem vitæ per societatem sæcularium ducitur, ad amorem semper spiritualis patriæ compunctionis aspiratione renovetur. Valde namque cor inter humana verba defluit, cum indubitanter constet, quòd externis occupationum tumultibus impulsus à semetipso corrumpat, incessabiliter studere debet, ut per eruditionis studium resurgat. Hinc est enim quòd prælatus gregi discipulorum Paulus admonet dicens: *Dum venio, attende lectioni.* Hinc David ait: *Quomodo dilexi legem tuam, Domine? Tota die meditatio mea est.*

Psal. 118.

CAPUT IX.

Radix omnium malorum cupiditas.

1. Tim. 6. 10

De cupiditate. In expof. B. Job. l. 2. c. 12. ante med.

Cum alicui avaritia, id est cupiditas, dominatur, subiectus proculdubio malis omnibus demonstratur: quia de avaritia mala omnia oriuntur, & peccatorum omnium spina producuntur, de qua per Paulum dicitur: *Radix omnium malorum cupiditas.* Ipsa quippe latenter oritur in mente, sed pun- ctiones peccatorum omnium patenter producit in opere. Quas videlicet punctiones ab hac radice surgentes, statim Prædicator egregius insinuat, cum subdit: *Quam quidem appetentes, erraverunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis.* Qui enim multos dolores dixit, quasi nascentes ex hac radice punctiones innotuit.

CAPUT X.

Qui solus habet immortalitatem.

1. Tim. 6. 16

De huma- na & An- gelica na- tura. In expof. B. Job. l. 25. c. 4

Iac. 1.

OMnis immutatio velut quædam mortis imita- tio est. Id enim quod mutatur, quasi ab eo quod erat, interficitur: ut desinat esse quod fuit, & incipiat esse quod, non fuit. Lumen autem verum, Creator videlicet noster, nulla mutabilitatis vicissidine tenebrefcit, nullis naturæ suæ defectibus obumbratur, sed ejus esse sine mutabilitate est, sicut scriptum est: *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.* Et inde rursus Paulus Apostolus dicit: *Qui solus habet immortalitatem, & lucem habitat inaccessibilem.* Sed cum cuncti no- verimus, quòd & humana anima, & Angelici spiri- tus sint immortales instituti, cur ab Apostolo solus Deus immortalitatem habere perhibetur? nisi quia

A solus Deus verè non moritur, qui solus nunquam mutatur: humana quippe anima in lapsum nunquam caderet, si mutabilis non fuisset. Quæ à paradisi quoque gaudiis expulsa, si mutabilis non es- set, ad vitam minimè rediret. In hoc ipso autem quòd ad vitam redire nititur, defectus suos alter- nante semper mutabilitate tolerare cogitur. Quia ergo ex nihilo condita est, ex se nihilominus infra se tendit, nisi ad boni desiderij statum artificis sui manu teneatur. Ex eo itaque quòd creatura est, deorsum ire habet: virtute namque propria in præceps posse se ire considerat, sed ad Conditorum suum amoris manu se retinet, ne cadat, quousque ad im- mutabilitatem transeat, & eò verè immortaliter, quò immutabiliter vivat. Ipsi quoque spiritus An- gelici mutabiles sunt ex natura conditi, quatenus aut sua sponte caderent, aut ex arbitrio starent. Sed quia humiliter elegerunt ei inhærere, à quo creati sunt, hanc ipsam in se mutabilitatem suam, standi jam immutabilitate vicerunt: ut hoc ipso meritò transcenderent, quòd naturæ suæ ordine mutabili- tati subesse potuissent. Quia ergo Creator noster nullam patitur immutabilitatem, rectè de eo per Paulum dicitur: *Qui solus habet immortalitatem.*

CAPUT XI.

Et lucem habitat inaccessibilem.

2. Tim. 6. c

Cum ad ipsum fontem vitæ, Creatorem nostrum venerimus, erit nobis delectabiliter impressa sitis, simul & satietas, sed longè ab ista siti necessi- tas, & longè à satietate fastidium: quia sitientes satiabimur, & satiati sitiemus. Vidēbimus ergo Deum ipsum, qui erit præmium laboris nostri, ut post mortalitatis hujus tenebras, accessu ejus luce gaudeamus. Sed cum ejus lucem dicimus accessam, obstitit animo quod Paulus dicit: *Qui lucem habitat inaccessibilem, quem vidit nullus hominum, sed nec videre potest.* Ecce rursus audio quod Psalmista ait: *Accedite ad eum, & illuminamini.* Quomodo igitur accedendo illuminamur, si ipsam lucem, qua illuminari possumus, non videmus? Si verò acce- dendo ad eum, ipsam, qua illuminamur, lucem videmus, quomodo inaccessibilis esse perhibetur? Qua in re pensandum est quòd inaccessibilem dixit, non omni homini, sed humana sapienti. Scriptura quippe sacra omnes carnalium sectatores humanita- tis nomine notare solet. Vnde idem Apostolus qui- busdam discordantibus dicit: *Cum enim inter vos sit zelus, & contentio, nonne carnales estis, & secundum hominum ambulatis?* Et unde alibi testimonium protulit: *Quòd oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparavit Deus diligentibus se.* Et cum hoc hominibus dixisset ab- sconditum, mox subdidit: *Nobis autem revelavit.* *Ibidem.* Deus per spiritum suum: ipsum se ab hominis voca- tione discernens, qui raptus supra hominem divina jam saperet. Ita etiam hoc loco, cum lucem Dei in- accessibilem perhibet, ut ostenderet quibus, subdi- dit: *Quem vidit nullus hominum, sed nec videre potest.* More suo homines vocans omnes humana sa- pientes: quia qui divina sapiunt, videlicet supra ho- mines sunt. Deum igitur per cælestem conversatio- nem videbimus, si supra homines esse mereamur. Quæ nimirum visio nunc fide inchoatur, sed tunc in specie perficitur, quando coæternam Deo sapien- tiam, quam modo per ora prædicantium, quasi per decurrentia flumina sumimus, in ipso suo fonte bibemus.

De viden- do Deo. In exp. B. Job. l. 18. c. 28. post med.

Psal. 31.

1. Cor. 3.

1. Cor. 8.

Ibidem.

CAPUT XII.

1. Timot. 6. d. Divitibus præcipe non superbe sapere.

De admonitione superborum divitum. *Cura Paf. par. 3. c. 3. sub inf.*
Superbis divitibus inferre metum contra elationem debemus, sicut Paulus dicit discipulo de divitibus: *Divitibus hujus sæculi præcipe non superbe sapere, neque sperare in incerto divitiarum suarum.* Ubi notandum valde est, quod humilitatis doctor memoriam divitum faciens, non ait: Roga, sed, *præcipe*: quia ceteri impendenda est pietas infirmitati, honor tamen non debetur elationi. Talibus ergo rectum, quod dicitur, tantò rectius jubetur, quando & rebus transitoriis altitudine cogitationis intumescunt. De his in Evangelio dicit Dominus: *Vae vobis divitibus, qui habetis consolationem vestram.* Quia enim quæ sunt æterna gaudia nesciunt, ex præsentis vitæ abundantia consolantur. Offerendus est ergo à prædicatoribus timor divitibus, quos consolatio gloriæ temporalis extollit; ut cognoscant quia divitias, quas conspiciunt, tenere nequaquam possunt.

Marc. 14.

CAPUT XIII.

1. Tim. 6. d. O Thimothee, depositum custodi.

De vitanda verborum novitate. *In expof. B. Job. l. 18. c. 14. sub inf.*
Quicumque ad veram prædicationis verba se comparat, necesse est, ut causarum origines à facris paginis sumat: ut omne, quod loquitur in eorum locutionis ædificium firmet. Sæpe enim hæretici, dum sua perverfa student astruere, proferunt ea, quæ profectò in sacrorum librorum paginis non tenentur. Unde & discipulum suum Prædicator admonet dicens: *O Thimothee, depositum custodi, devitans prophanas vocum novitates.* Dum enim laudari hæretici tanquam de excellenti ingenio cupiunt, quasi nova quædam proferunt, quæ in Patrum antiquorum libris veteribus non tenentur. Sicque fit, ut dum videri sapientes desiderant, miseris auditoribus suis stultitiæ semina spargant.

Finis Expofit. in Epistolam primam B. Pauli Apostoli ad Timotheum.

INCIPIUNT CAPITVLA
DE EPISTOLA II. B. PAULI

Apostoli ad Timotheum.

- 1 *Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus.*
- 2 *Prædica verbum, instat opportunè, importunè.*
- 3 *Argue, obsecra increpa, in omni patientia, & doctrina.*
- 4 *De reliquo, reposita est mihi corona justitia.*

INCIPIT EXPOSITIO

SUPER EPISTOLAM II. B. PAULI
Apostoli ad Timotheum.

CAPUT I.

Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus. *2. Tim. 2. a.*

SANCTI viri ab hujus mundi iniquitate concupiscentia se penitus subtrahunt, ac terrenarum actionum strepitum deserunt; & per quietis studium ab exterioribus operibus cessantes, interna penetrare satagunt. Neque enim ad interna contemplanda perducunt, nisi ab his, quæ exterius implicent, studiosè subtrahantur. Hinc est enim quod per semetipsam Veritas dicit: *Nemo potest duobus dominis servire.* Hinc Paulus ait: *Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit.* Hinc præ Prophetâ Dominus admonet, dicens: *Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus.* Nequaquam enim interna notitia conspicitur, nisi ab externa implicatione cessetur: & mens nostra nullo modo ad vim intimæ contemplationis rapitur, nisi studiosè prius à terrenorum desideriorum tumultu sopiatur.

CAPUT II.

Prædica verbum, instat opportunè, importunè. *2. Tim. 4. a.*

Providendum est intentione sollicita rectoribus, ut ab eis non solum prava nullo modo, sed ne recta quidem nimè & ordinatè proferantur: quia sæpe doctorum virtus perditur, cum apud audientium corda incautè loquacitatis importunitate levigatur. Unde Paulus, cum discipulum de instantia prædicationis admoneret, dicebat: *Testificor coram Deo & Christo Iesu, qui judicaturus est vivos & mortuos, per adventum ejus, & regnum ipsius: Prædica verbum, instat opportunè, importunè.* Dicitur, *importunè*, præmisit, *opportunè*: quia scilicet apud auditoris mentem, ipsa sua utilitate se destruit, si habere importunitas opportunitatem nescit.

CAPUT III.

Argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina. *2. Tim. 4. a.*

Manfecti prælati debent sit iere, ut etiam æmulationem justitiæ habeant: iracundi verò ut æmulationi, quam se habere æstimant, mansuetudinem subjungant. Idcirco namque Spiritus sanctus in columba nobis, & igne monstratus est: quia videlicet omnes, quos implet, & columbæ simplicitate mansuetos, & igne zeli ardentis exhibet. Nequaquam ergo Spiritu sancto plenus est, quia aut in tranquillitate mansuetudinis fervorem æmulationis deserit, aut rursus in æmulationis ardore virtutem mansuetudinis amittit. Quod fortasse melius ostendimus, si in medium Pauli ministerium proferamus: qui duobus discipulis, & non diversâ charitate præditis, diversâ tamen adjutoria prædicationis impendit. Timotheum enim admonens, ait: *Argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina.* Titum quoque admonet, dicens: *Hac loquere, & exhorta-*